

Het artistieke milieu is wat vroeger de ridders van de Ronde Tafel waren. Zij zijn de voorbeeldmensen, de martelaars, de Vips van de eenzaamheid. Dat is een heel vreemd verschijnsel omdat het zo weinig representatief is voor wat er in mensen omgaat.

(Ed Leeftang, in Humo, 3 november 1983)

NTG
 Gent

De ingebeelde zieke

Schrijven over het NTG doet men met schroom, want men weet dat de directeur van het gezelschap koppig herhaalt, dat het bestaan zelf van het gezelschap op het spel staat. Men kan het NTG alleen redden als er veel volk komt. De critici moesten de mensen naar het theater toe schrijven. Vergelijken met het buitenland mag niet, want daar heeft men zoveel meer geld. Zwaargebukt onder de verantwoordelijkheid gaat de criticus dan kijken naar het eerste spektakel van het seizoen: Molières *Ingebeelde Zieke*.

Wat heeft het regisseursteam Jean-Pierre De Decker en Achiël Van Malderen ervan gemaakt? Een kleurrijk, vrijblijvend spektakel, dat uitgaat van de stelling dat Molière niet veel soeps is. Alleen als men hem met grollen aandikt, valt hij te smaken. Eén scène maakt het oogpunt van waaruit gewerkt werd, duidelijk: in het tweede deel zal de meid zich in dokter verkleeden en zo de zieke van zijn waan genezen. In deze opvoering verschijnt ze met een ingewikkelde machine op de rug, die niet alleen voor kleine ontploffingen kan zorgen, maar ook nog wierook blijkt voort te brengen. Dit is natuurlijk klinieklare nonsens. Huizenhoog wordt aangegeven dat het allemaal lol is. Voor het publiek van het NTG zijn goedkope effecten goed genoeg. En inderdaad, er wordt behoorlijk wat gelachen: het NTG beschikt (vooral op zondagmiddagen) over 'un bon public'.

Aanvaardt men het standpunt van de regisseurs, dan kan men over een vrij geslaagde vertoning spreken. Roger Bolders kan op heel wat lachsalvo's rekenen, en dat is belangrijker dan het feit dat hij zijn rol stuurloos speelt. Zijn eerste monoloog komt niet boven een etaleren van al zijn tics uit; zijn scènes met Toinette, de meid, worden dik aangezet, met elk mimisch effect radicaal met het gelaat naar de zaal toe gespeeld. Niet de tekst of de medespeler zijn belangrijk, neen, alleen het lachende monster dat publiek heet. Bolders verandert plots van stijl als hij tegenover Magda Cnudde staat. Even weet hij tot op een diepere laag van het personage door te dringen, maar de impuls gaat hier duidelijk van de actrice uit. Zij tekent, geheel onverwacht, een merkwaardige echtgenote. Zij geeft haar een onheilspellende dimensie, die in een volledig gestileerde manier van spelen en zeggen gerealiseerd wordt. Het is een ware stijlbreuk, maar die is van harte welkom, omdat men hier een ogenblik kan zien, wat Molière zijn kan. Magda Cnudde is juist, maar de anderen (regisseurs inclusief) hebben daar voor de rest van de vertoning niets mee kunnen aanvangen. Als Cnudde van het toneel verdwijnt, schakelt Bolders weer naar een lagere versnelling over. Hij slaagt er dus wel in om een komediefiguur te scheppen, maar nergens is hij ziek. Deze rol wordt belangrijk als hij naar het aftakelende lichaam verwijst (iets wat Michel Bouquet schitterend heeft gedaan in een televisieversie van het stuk), hier echter verwijst hij alleen naar het theater. Dat is leuk, maar niet genoeg.

In diezelfde oppervlakkige, drukke stijl presteert Lieve Moorthamer

uitstekend. Zij verschijnt onmiddellijk met een gelaatsuitdrukking van 't Is hier allemaal om te lachen' en houdt dit de ganse vertoning met veel energie vol. Haar zangscène is een van de betere momenten van de voorstelling. Haar voornaamste verdienste is dat ze er zorg voor draagt dat er vaart in het stuk zit.

De andere opdrachten worden met wisselend succes volbracht. Chris Thys heeft leuke momenten als de oudste dochter, en voert de regisseursinval om haar in een dubbelrol als danseres te laten verschijnen, naar behoren uit. Dat de scène in een ander soort concept thuis hoort, valt op de rekening van de regisseurs te schrijven. Als we bij de andere rollen terechtkomen, dalen we een paar treden de trap van verdienste af. Oude ratten als Cyriel van Gent of Raf Reymen hebben zich wat extravagant maar erg mooi laten schminken, en dachten dat daarmee meteen de opdracht vervuld was. De jonge Peter Michael heeft een diploma van het conservatorium op zak, dat kan je horen aan de manier waarop hij de 'a' uitsprekt. Verder brengt hij een fletse imitatie van wat men zich voorstelt van een galante Franse jonkheer: bordpapier. De andere rollen mislukken op een manier die erg verontrustend is voor het NTG als gezelschap. Zowel Herman Coessens, als Eric Herreweghe, als Bob Van der Veken zijn voorbeeldig qua verschijning. Naar hun lichaam is gekeken, maar al hun inspanningen om een personage te creëren breken kapot op het ogenblik dat ze hun mond opendoen. Waar hebben ze leren spreken, vraagt men zich af. Wie is verantwoordelijk voor hun gebrek aan stemcontrole? Wat stellen ze zich voor onder het woord 'tekstzegging'? Kan niemand aan Bob Van der Veken, die het belangrijke personage van de broer speelt, duidelijk maken dat hij zijn stem slecht in de mond plaatst? Dat hij die niet hoog achter het gehemelte, veel te dicht bij de neusholte gillend klem hoort te zetten? Dat stoppen na elke zenuwachtig uitgestoten groep van vier woorden, het patent is van de luie acteur die geen vijf minuten over de zin van de tekst wil nadenken? Men kan dit niet allemaal in de schoenen van de acteurs schuiven, want er zitten twee (TWEET!) regisseurs heel de repetitietijd in de zaal. Zijn zij doof? Een goede intonatie is nochtans de absolute voorwaarde voor goed toneelspelen, en kost daarbij geen cent subsidie.

De aspecten waarin de vertoning

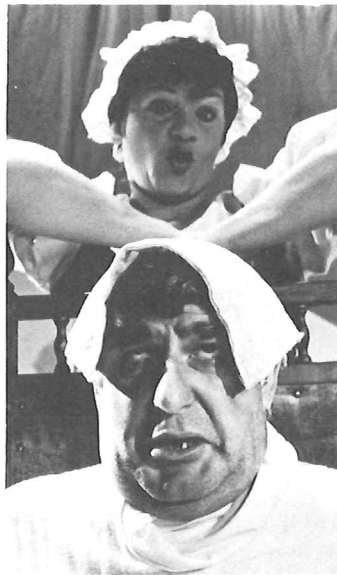
faalt, kan men niet afdoen met de opmerking dat dit hier toevallig zo is. De vertoningen van het NTG worden regelmatig door deze tekortkomingen ontsierd. Daar moet dus werk van gemaakt worden. Een droeve constatacie, als men bedenkt dat Jean-Pierre De Decker vroeger zijn mensen tot vocale bewustwording dwong. Maar nu heeft hij het blijkbaar opgegeven. Hij is al lang tevreden met die elementen die onpersoonlijk zijn: het decor b.v. Dat is ronduit prachtig. Maar aan de fantasie van Marc Cnops, die een kamer helemaal in lakens heeft bedacht, met daarachter de suggestie van een houten wand, beantwoordt verder bijna niets.

Molière dus, als een avond verstrooiing. Reeds twintig jaar heeft elke moderne lezing van zijn teksten de donkere zijde van de teksten beklemd. Bij het NTG draait men met een vlotte opvoering de klok drastisch terug.

Johan Thielemans

DE INGEBEELDE ZIEKE

auteur: Molière; vertaling: Hugues C. Pernath; decor en kostuums: Marc Cnops; muziek: Herman Streulens; choreografie: Nicole Delvaux; regie: Jean-Pierre De Decker & Achiël Van Malderen; spelers: Roger Bolders, Magda Cnudde, Herman Coessens, Peter Marichael, Lieve Moorthamer, Raf Reymen, Chris Thys, Cyriel Van Gent, Eric Van Herreweghe, Bob Van Der Veken.

De Ingebeelde Zieke (NTG) — Foto's Luc Monsaert